

מצוינות בחטיבת הביניים – סקר הורים ותלמידים

תקציר המבוסס על ממצאי סקר מכון 'מדגם', אוגוסט 2022

בתום קמפיין תקשורתי משותף עם קבוצת 'קשת' שהתמקד בקידום המצוינות בחטיבת הביניים, פנינו יחדיו למכון 'מדגם' כדי שיערוך סקר בקרב הורים ותלמידים. מטרת הסקר הייתה לזהות האם חלים לאורך הזמן ובעקבות הקמפיין, שינויים בדפוסי החשיבה וההתנהגות של הורים ותלמידים כלפי הבחירה במצוינות בחטיבת הביניים. מסקרים קודמים לפני הקמפיין למדנו שחטיבת הביניים נתפסת כשלב פחות חשוב מבחינה לימודית וכי ישנה מודעות נמוכה מאוד לאפשרויות לבחירה במסלולי מצוינות כבר בשלב זה.

עיקרי הממצאים

1. על השאלה מהו הדבר החשוב ביותר בחטיבת הביניים, 51% מההורים השיבו 'השקעה בלימודים' ו-25% השיבו 'חיי חברה'. בקרב התלמידים, התפיסה היא הפוכה, 52% סבורים שחיי חברה הם החשובים ביותר, ורק 36% לימודים. אולם, בקרב תלמידי כיתות המצוינות והקבצה א' במתמטיקה, התפיסה דומה לזו של ההורים.
2. הן ההורים והן התלמידים מציגים את האנגלית והמתמטיקה כמקצועות החשובים ביותר (כ-70%), בפער ניכר מאוד מכל המקצועות הלימודיים האחרים (הבאים בתור סביב 10%).
3. מרבית ההורים והתלמידים סבורים שהלימודים בתיכון הם השלב החשוב ביותר להצטיין בו. לאחר מכן, בפער ניכר, הלימודים באקדמיה, ורק אחריהם הלימודים בחטיבת הביניים (הורים 14%, תלמידים 11%).
4. ההורים מדווחים כי יש להם יכולת השפעה גבוהה ביותר על מידת ההשקעה של ילדיהם בלימודים בחטיבת הביניים (75%). הילדים גם הם סבורים שלהוריהם יש השפעה גבוהה שכזו ואפילו בממדים גבוהים יותר (80%).
5. גם לאחר הקמפיין התקשורתי, רק 53% מההורים והתלמידים שמעו על קיומם של מסלולי מצוינות בחטיבת הביניים. כ-40% מתוכם טוענים שכלל אין מסלולים כאלה בבית ספרם. מבין אלו שמכירים מסלולים שכאלו, תכנית 'מופת' היא המוכרת ביותר (12%).
6. על השאלה, 'לשם מה' ללמוד במסלול מצוינות בחטיבה, הורים ותלמידים מסכימים שהסיבה המרכזית היא 'פיתוח יכולות חשיבה' (הורים 63%, תלמידים 48%). כשהתבקשו לציין סיבות חשובות נוספות, התגלה פער משמעותי בין הורים לתלמידים:
 - א. הורים מציינים סיבות פדגוגיות וחברתיות, כגון, 'ללמוד בכיתה עם תלמידים טובים' (45%), 'ללמוד נושאים מעניינים' (42%) ו-'ללמוד עם מורים טובים' (35%).
 - ב. תלמידים ציינו את הנושאים הללו, אבל בצמוד אליהם ציינו סיבות תועלתניות (שההורים ציינו בשיעורים מאוד נמוכים), כגון, 'עתידי טוב יותר' (45%) ו-'שכר גבוה יותר' (39%).